

Este está

cuberto, pois comprou

A ROSA TERRA

IDEARIUM
DAS

IRMANDADES
DA FALA

ANO XI

N. 232

1.º de Janeiro de 1927

CAMILO DIAS

ZINCKE HERMANOS

LIBRERIA PAPELERIA

IMPRENTA

Cantón Grande, 21 — Estrella, 37

A CRUÑA

A MAIS ECONÓMICA

DE GALICIA

Paulino Freire

BOUZAS - VIGO

Sucursaes: na Cruña - Ferrol

Redes d'algodón para tarrafa Aparellos armados e en panos, para barcos pesqueiros. Malleas de abaca e cáñamo alquitrinado-Cables de aceiros, ingleses Aceites xenerás e vexetaes, e surtido compero para maquinaria e pesca.

Santa Lucía, 26 e 28

A CRUÑA

BANCO PASTOR

Casa fundada en 1876

Capital suscripte,

17.000.000

Capital desembolsado,

8.500.000

A CRUÑA - VIGO - LUGO - ORENSE - FERROL - VIVERO - SARRIA - MONFORTE

A superioridade dos CALZADOS SENRA

abonda para xustificar a preferencia dos consumidores, mais o procedere d'unha industria galega,

HONRA DA NOSA REXIÓN

obriga á non gastar outros á cantos sinten amor pol-a sua Terra

Fábrica: Avenida da Granxa -- A CRUÑA

DESPACHOS: Cantón Grande, 15 - A CRUÑA — Real, 110 - FERROL — Príncipe, 9-VIGO

A N O S A X T E R R A

IDEARIUM DAS IRMANDADES DA FALA

REDAICION E ADEMINISTRACION

Rúa Real, 36 - 1.º

A CRUÑA

PRECIOS DE SUSCRICION

Na Cruña, mes 40 céntimos. Fora, un ano
6 pesetas. América, un ano 8 pesetas.

PAGOS ADIANTADOS

ANO XI

1.º de Xaneiro de 1927

Núm. 232

AO DECORREL-OS DIAS

Pasenñamente, que así andan agora os días para os que alentamos co'a esperanza d'un porvir ben distinto da autua monotonía, chegamos ao comenzo d'un novo ano. Unha ducia de meses baixo o rubro de 1927 que non é doado predecir aínca as cousas boas e malas que portarán consigo. *Ano novo, vida nova* di o refrán.

Este número foi revisado pol-a censura

Pol-o pronto asinalemos que para nós un novo ano non é mais que un degrau na escaleira que andamos a rubir. Nós rubimos e rubimos, un ano moito, outro ano menos, pero a ascensión sigue e seguirá namentras en nós aníñe, que será sempre, a vontade de rubir e a esperanza de chegar, un ano ou outro ano, que moita présa non temos, ao cume das nosas arelas onde alenta e nos agarda a nova vida.

E chegaremos ¿quén o dúbida? Voltando a vista atraís non para se deter senon para ollar o camiño andado, ollaremos como él co'as suas realidades que n'un día foron cobizas nada mais, impúlsanos a seguir e a seguir para abranguer cada día que pasa novos loureiros para a nosa laboura ateigada de constancia e novos trunfos con que construír o remate da grande obra. No pasado temos o exempro que nos anima e ao andar constantemente imos ollando como as cousas volven ao seu verdadeiro estado e as dificultades son allanadas pol-a nosa firme e rexa vontade que è a nosa forza mais grande.

Arelemos hoxe na la mais ao comenzo do novo ano, que esa vontade agrándese en nós con forza dinámica e tamén de camiño que as autuás dificultades que, elementos alleos a nós nos opoñen, tendan a desaparecer co que tamén será mais leva-deira e rápida a nosa marcha.

De todos xeitos, en nós e do noso traballo está o segredo do noso trunfo. Isto é o que temos de ter sempre presente e non esquecer suceda o que suceda.

Un saúdo cordialísimo, n-esta data, aos nosos irmans e amigos para os que cobizamos tamén felicidades a eito no ano que estamos a comenzo.

ENCOL DA PAISAXE XEOGRAFICA

UNHA das empresas mais xurdias que tén obriga de rematar a crecedeira cultura galega é, sen dúbida, a creación da nosa xeografía. Falei mal; unha angueira de semellante alento non se remata endexamais. Soilo pra trazar as liñas directoras é preciso un equipo de traballadores pra facer laboura nova, dinámica, vidual. Pois n-hai ren mais afastado do senso xeográfico que os cadros fixos e mortos.

Pra traballar ca xeografía non é preciso que todos sexan especialistas. Pra moitos seitores - e non dos de menor importancia - abundan certos principios de método. Sabere ollar e saber xuntar sin violencia as categorías espalladas n'aparencia dos feitos. Imos, pol-o d'agora, enmarmos no concepto un pouco neboento demais, da paisaxe xeográfica.

Hai paisaxe literaria, paisaxe pictórica, paisaxe dos naturalistas, as vegadas non doados de diferenciar. O senso artístico tén feito moito mal nos libros de xeografía. É antropocéntrico, postura ben contraria ó fin do que queira interpretar un hourizonte xeográfico. Esta noción é necesario determinala da maneira mais xusta que sexa posibre.

Vidal de Lablache, o grande xeógrafo francés morto fai pouco tempo, propuxo un nome tirado do inglés pra sinalar a paisaxe xeográfica *scenery*, e empregouno no seu admirable *Tableau de la géographie de la France*. O xeógrafo tende a describir a súa paisaxe partindo do hourizonte que encadra o anaco da superficie terrestre qu'estuda, tratando de sentire a íntima xuntanza cinguidora dos elementos naturás (feituras do chan, erosión, vexetación, etcétera) c'os humanos ou históricos (traballo labrego e industrial, distribución dos pobos, camiños etc.) É sempre n-un senso cinematéico ou dinámeco pois nada hai mais lonxe da xeografía viva qu'as enxoilas nomenclaturas de cousas e feitos postos a carón us dos outros.

Non hai que equivocare a paisaxe ca rexión natural. O primeiro é un traballo preliminar a

tudo estudo de país. Mais ademais das condicións distas hai que ter outra moi en conta: a luz i-a estacéon, sobre tudo a derradeira. Un bretón de verdadeiro xenio descriptivo, Camille Vallaux, propón pr'os países suxetos ós troques de vexetación o nome de paisaxes *rotatorias*. Por exemplo: é ben difrente unha veiga lamiguenta no inverno, co vivir human redocido ás cousas mais simpres do que a mesma terra coberta pol-o tapís cooreado das colleitas. Unha paisaxe do Sahara ou d'Arabia é, en troques, fixo.

Outro problema importante: a nomenclatura. Os congresos xeográficos téñense ocupado n-il, con evidente froito. Mais n-hai sistema, por sabio que sexa, que teña as ventaxas da nomenclatura local. Os galegos non debemos esquencelo. *Coto, outeiro, corgo, penascada, regueira, quebrada, facho, cón, lama seara, chao, gándara, tonticeira, pena* e tantos outros non teñen sustitución posibre. É propia d'un país granítico traballado pol-a erosión d'un ceo húmido c'unha particularidá que nin é equivalente a d'outras terras semellantes com'á Bretaña.

Na literatura xeográfica pódense citar como exemplos de paisaxe entr'os vellos Darwin, Ritchofen e Schweinfürth. O primeiro no *Viaxe d'un naturalista arredor do mundo*, un dos mais suxestivos libros de viaxes, contén admirabres descriucións da Pampa, dos Andes, das Illas de Coral, Ritchofen trazou no *Viaxe á China* unha incomparable pauta pr'o exprorador, coma Schweinfürth pr'o viaxeiro do Sahara. Na literatura n-outrora tan popular entre a mocidade, de Xulio Verne, domiña un senso eminentemente xeográfico inspirado en Reclus. Lembremos aquí o comenzo de *Hector Servadée*, ou as terras da Ouganda de *Cinco semanas en globo*.

O senso do releve é difícil d'adquirir: un mestre incomparable é o americano Daris, afeito a esculcar as paisaxes xeolóxicas das Rocosas. En Francia, no país de Gales, na América, e dende logo na Alemaña hai com-

pretas escolas que van pouco a pouco renovando a xeografía descritiva pol-o sistema de curtos e suxestivos estudos completos d'horizontes e de rexións naturais. As terras mais vellemente conosciadas, presas hastra o d'agora na rede das vastas síntesis estilo Reclus, toman un aspecto mais vidual, forte e suxestivo, preno de sinificanzas do vivir das terras e das sociedades.

Un dos mestres da paisaxe alránteca é o citado Camille Vallaux. Estudiu a montana d'Arrée, as costas da sua patria, Bretaña, os fiords noruegos, o bosque céltico de Dartmoor. E sobreitudo a mar verde e bruante, a mesma que ecoa nos cons das nosas Mariñas.

RAMÓN OTERO PEDRAYO

PARA OS DA TERRIÑA

NON me podo explicar como non se tén escrito, e falado muito, sobre o engano que existe, e o conceuto tan diferente que se tén d'América.

Os nosos emigrantes si pudesen falar, eles nos dirían muita cousa que se ignora, e pode ser que fose o bastante para pensar en instruíse, os que para lá queren ir.

Gostei da nova ley mexicana, e o mesmo a dos Estados Unidos, prohibindo a entrada no seu país a os analfabetos, ese é un ben que nos fan sen querer, non duvido que o galego instruído, a de ser mais disposto e traballador que calquer outro. Nós non precisamos de mestre para aprender certas cousas como outros.

Gosto de reparar e teño visto en varios países, que para todo teñen que ter mestre. Si un é zapateiro non sabe coser un anaco de couro n-unha maleta. Si é carpinteiro non cola unha caixa de máquina de escribir. Si é costureira non é capaz de costurar un lazo nun sombreiro. Si fai sombreiros non é capaz de costurar unha blusa. *Por que non aprenderon*, é o que acostuman a responder. ¡Cántos galegos alcontro pol-o mundo que fan cousas que nunca viron facer!

Nós - como moitos latinos - temos a manía de pensar, o que aínda é peor, de escribir e falar a boca chea, mal das nosas cousas, querendo reformar o país en media hora de conversación, e xa nos coidamos un bocado ben sabidos, cando decimos eiquí na Hespaña non ha nada. Os artistas morren de fame... É un país atrasado... Estamos en decadencia...

Si falamos de finanzas, aínda peor. Comenzan por falar de outros países que, o que os escuta non coñece, e fica convencido. Todo que fôr noso non é bon, e muitas veces os comerciantes hastra teñen que decir que un artigo é extranxeiro pra vendelo millor ¡Quén non ouvíu algunha vez dicir! Compre que é un pano inglés. Compre este sombreiro que acaba de chegar de París. Non pode alcontrar millor xogo de coutelos qu'estes ¡Sonlle alemais!

Temos que desinganarnos si nós que somos galegos, falamos mal das nosas cousas ¿Cómo vamos esperar que un extranxeiro fale ben? Nós somos os primeiros en desacreditarnos, en falar mal do país, mais xa reparei que os mais aferrados en falar, son os que nunca saíron da Hespaña, e esplicase moi ben. Como non coñecen os outros e ten algo que os extranxeiros escriben sobre o seu, fican todos acreditando, e axando que tén moita razón. Todo é falta de patriotismo e de instrucción, non se pode ser patriota sen coñecer a sua hestoria, por iso, antes de todo, debemos instruírnos, e tratar de coñecer os demais países para facer comparaciós sô d'esa forma comprenderemos canto val o noso e a nosa xente. Non quero facer comparaciós aquí, por que podía ofender algún país, e o meu desexo non é ese, sê escrebo pra ver si abro un pouco os ollos ôs que embarcan ¡Desgraciadamente, poucos son os que len antes de embarcar!

Teño reparado tamén, como os escritores galegos, pintores e caricaturistas mostran a Galiza. Está moi ben que se cante loores á campiña, ás vaquiñas, ôs labregos, ás contri-

bucíos, mais tamén temos mais do que iso, e sobre todo temos xente fina, temos mulleres que valen e homens de valor, temos xente fidalga, como no resto da Hespaña. Axo que a nosa terra ten o mesmo que as outras, e mais a vaquiña, etc., etc. Conversando con un francés que se interesa pol-as cousas de Galicia díciame que era unha pena un país tan bonito como o describían, non ter lá se non campesinos. Esplicándolle todo o que nós temos, ficou admirado, pois el pensaba que habendo todo iso, non comprendía como non se deixaba sosegados ós campesinos e ás vaquiñas, pra ocuparse tamén das outras cousas, pra facer coñecer a Galiza por fora.

Cando non se téñ instrucción é moi difícil aprender outro idioma. Coñezo persoas que levan dez e quince anos n-un país e nunca aprenden a falar. Xa alcontrei unha vez n-un vapor unha criada que lle *fuxú* unha palabra castelán, e como cando está un fora da terra, figúraselle ver un patricio ao ver un parente, aproxímeime e faleille en castelán, cal non sería a miña sorpresa, cando me responde en inglés, pergunteille si falaba inglés e respondeume en portugués. A final saquei en consecuencia que non falaba ningún idioma, pergunteille de onde era, e n-unha lingua descoñecida, disme de Viana do Bolo, d'un pobiño

preto. *Non sabía lei* ¡Aí está a explicación! Non sabía o seu, non podía saber o dos demais. O goberno debía prohibir a saída da Hespaña de todas as persoas que non saben o menos firmar o seu nome.

Non quero citar nomes de persoas, por que poden ofenderse, mais coa nosa emigración déronse casos, revoltantes. Iban os probes como ovellas con os ollos pechados sin saber pra onde. Alguns esperaban os vapores *pra guiar ás hespañolas*, que se deixaban conducir pra lugares, que lle describían casi *Paraisos*, ofrecéndolle muito diñeiro, e elas iban confiadas de boa fé, como ovellas mansas *pr'ó matadeiro*.

Non acabaría de contar casos que desgraciadamente non son dos mais felices, por que eses son os menos.

En canto á manía que teñen moitas de que chegando na América cásanse de présa podo decir que conócín moitas familias boas, con tres e catro fillas educadas na Europa, señoritas instruídas, e con fortuna, e pra casar pasan os *mesmos apuros* que as da Galicia. Por iso deben pensar que os casamentos de lá tamén se poden facer eiquí.

CORONA GONZALEZ

París, Nadal, 1926

NO CAMIÑO DE SANT'YAGO

(Proseguimento)

Animosos e contentos, iada que preocupados, principiamos rubil-a serra prá nós descoñecida e misteriosa.

Pódese decir que, unha gran parte da emoción dó viaxe, a tiñamos condensada en iste longo camiñar pol-a serra, no que, por varias horas, famos ter que corralgar no altar panteísta da terra, no cume das montañas, soilos e cara a cara co ceo roxo e dourado pol-o forte sol estival, sen mais tes igos que a comba audaz, subríme e solemne de ises grandes dromedarios que son os montes.

Non famos en ista etapa, na búsqueda de beleza arqueolóxicas, porque xa sabíamos que nós tiñamos de atopar; mais en cambio, sabíamos das fortes emocións que sentiríamos ao enfrentarnos coa natureza de fermosura algo salvaxe, e que semellaba, ao deixar lrxo, abrírnos os brazos pra nos acoller no seu seo.

Non embargante, no alto do lrxo onde xa emprincipian os gneis, pizarras e micasquitos, ollamos unha casa de lonxa do ano 1777, con algú detalles curiosos.

O hourizonte é mais eistenso e fermoso, presenta por unha banda, as derivacións do Testeiteiro, que van de iste monte ás de Dozón. e o Faro de Avión; e pol-a outra a Madanela por riba do Irixo en terceiro termo. A dereita do noso camiño pol-a serra, deixamos un monte outo que se chama Foxo do Cabrito.

Seguimos rubindo a serra, coberta da sua pelexa de carpazas, batida do vento, sobre pizarras micáceas de fermosos irisamentos que se descubrían no camiño, fora das carpazas.

Ollamos ao rubire, ata sete mámoas, algunhas apiruladas, con sinal de non tẽr sido abertas. A esquerda deixamos un castro

En iste noso camiñar pol-a serra de fermoso hourizonte, chámanos a atención, o camiño aberto na pizarra esmigallada, e as pizarras faguendo dibuxos concéntricos de un aer moi curioso.

As cinco e meia chegamos a Hermida do Fondo, onde hai casas de laxas bastante boas, inda que son poucas todas teñen moi bós cabaceiros. A hermida estaba pechada, e foinos imposible o sabere que santo tiña.

Tẽn diante un bó pendello cubrindo un adro enlousado, arrodeado de muro con bancada de pedra, con columnas de capitẽs toscanos e na fachada a reixa de pau tradicional, Tẽn bóveda de meio cano de pedra.

Ista é a derradeira aldeia dó Irixo, é tamẽn da provincia de Ourense; a de Pontevedra, escomenza xa na Hermida do Medio, pra a que inda temos moito que andar.

Xa o sol vai quentando menos, cando, logo de moito andar, tocamos o límite das terras ourensans. Son ãs sete dá serán e estamos nó outo da Hermida do Medio, A hermida en sí, está algo desviada do noso camiño, ã dereita e dimpois de pasar unha outura grande. Hai alí unha casa nova, e óucense os golpes do martelo petando no ferro do yunque d-unha ferreiria. Estamos mais outos que o pobo, e ollamos ao lonxe Castro Maior, Lalín, etc.

Seguimos camiñando apresa, e con folgos de abondo pra chegar a Silleda, que xa nos parez estará a duas ou tres horas. As sete e dez, estamos no punto mais outo da serra, camiño do Espiño; marca o allímetro que levamos, 880 metros.

Chegamos ao Espiño as sete e vinte. Atopamos unha fontã de auga moi fresca, que son

refresca as fauces. O Espiño, é outro pobo da montana, imitante aos outros todos de ista serra. A esquerda de iste pobo, vemos o monte Candán.

Seguimos pol-o lugar de Castiñeiras, na parroquia de Lebouzán. De eiquí imos a Saborida e Dodeirón da mesma freguesía. As nove e quince, estamos en Vilatuxe, dende onde se olla, tamẽn ã esquerda, o monte Chamor.

Dende o Espiño, deixamos de rubir; a agulla dó altímetro, vai descendendo notabremente, e a friaxe que xá sentíramos nó mais outo dó camiño, vai tamẽn trocándose pol-a calore.

Pasada a divisoiira das augas, atopamonos ná terra de Trasdeza. Cruzámonos con xentes que nós demandan, si por alí vai pasar o trẽn. As casas son cada vegada meirandes e boas; os albres mais outos e sombrosas, e camiño mais amprio e millor.

Son as dez. Cai a noite, e camiñamos entre lusco e fusco cando pasamos pol-o campo da feira de Carballiñas, que é un lugar fermoso, con camiño tán bó como unha estrada oderna de pirmẽiro orde, eisi é de ancho e de bẽn pisado. O campo da feira é moi grande, cadrado, arrodeado de casetas moi longas de taboas, todas pechadas, e prantado de outísimos carballos e algús castiñeiros que xuntan as ponlas convertindo o campo en un fermoso tunel.

A esquerda do camiño, unha grande casa de pedra, co frente como un gran pendello, aberto, tendo a dereita unha sorte de piso sostido en pẽs de pau, que semella destiñado a palleiro. Dous homes sentados, traballan de zapateiros.

Xa casi é noite pecha, e inda temos que chegar a unha esirada atrás de unha ponte pra tomarmos por ela prá Silleda.

En algús pobos, dinnos que estamos pra chegar, mais por moito que andamos, a estrada non parez. En algunhas casas de ista comarca, óllanse un palleiro posto en alto, como na casa das Carballiñas. Debe ser sistema de ista terra.

De súpeto, o camiño estreítase e escomenza a baixar. Vai de cofe entre as somas do arboredo; a noite faise escura, e ãs vegadas; nos alumamos c'unha linterna eléitrica, pra non ter que tropezar. Temos que ir baixando pra o río, mais andamos e andamos e o río non

chega. Chegamos a un lugar, onde nos fala unha muller dende unha casa, mais outa que o camiño, boa e con luz acesa. Dinos que aquilo chámase a carretera, mais debe ser pol-a que imos pisando e non pol-a outra, pois inda temos que andar moito, ata que, por fin, chegamos á ponte, do outro lado da que escomenza a estrada que vimos buscando. Hai alí outras dúas casas, unha con parra diante. Botamos a andar pol-a estrada, layándonos de que seia tan noite, e non poidamos admirar a paisaxe que debe sere fermosa.

Levamos andado moito sen atopar nin casas, nin xente. Faguemos unha pausa no pretil de unha ponte. As horas van avanzando, e nós, seguimos anda, anda, anda, pol-a estrada, camiño de Silleda que cada vegada se nos antoxa mais lonxe de nosco. Andamos mais aínda. Xa cansos de todo, botamos outra pausa sentados en roda, no pò da estrada, a xa feble luz da nosa linterna. É noite pecha, ben pecha. Sen tirar-as mochilas do lombo, fumamos e falamos de irasgos, meigas e ánimas do outro mundo, por mais de un cuarto de hora, e por fin erguémonos, e volta a andar e mais andar.

Arboredo grande e sombroso de un lado e d'outro; unha volta tras d'outra sen topar a ninguén. Algunha vegada, o ladrar de un can, anoncia que pasamos por onde algunha casa, ou casas. As veces se non ven, melidas entr'o arboredo. Se están á veira da estrada están pechadas e sen luz. De unha vez cruzamos con dous camiñantes. De outra con un sò. Dimpois, ninguén. Mais tarde, aparez un home montado n-un burro. É un fogueteiro vello, que leva diante, abrazadas, coas canas pra riba, en feixe, coma se levava unha bandeira, o menos tres ducias de bombas.

Xa temos visto ao lonxe as luces de unha vila, mais desapareceron. Ao pouco principiámos a ver outras á dereita. As outras eran á esquerda. De noite non hai xeito de identificá-las. O camiñar tórnase xa canso e noxento. Por fin hai casas con lus á veira da estrada. N-unha síntese falar; petamos na porta, e saímos ao corredor unha muller; preguntamos o que falla pra Silleda; dinos que dúas legoas. Volta a andar. Non falla de nós quen pense si seremos xoguete de un engano do trasno, e que Silleda, a cada volta afasia mais de nós.

Casos de istes teñen pasado, e non hai boyeiro, nin carreteiro, nin arrieiro que non seipa de algún que lle pasou a il. Estaranos pasando outro tanto a nós?

E andamos e andamos. Novas casas anonciadas pol-o ladrar dos cás. Adiante. Arboredo de un lado e d'outro. O camiño agora rubz. Coidamos que vencida a costa, e chegados ao lombo, descubriremos Silleda; mais non. Voltamos a baixar, e non ollamos ren. Hai á dereita, ao principiar a baixada, unha chea de albres decotados, de feitío pantasmático, destacando sobre o ceo. A baixada alóngase e o noso paso faise xa apurado de mais. Baixamos e baixamos e Silleda non parez nin ao lonxe, cando antre o arboredo dos lados hai algún eraror.

A estrada de cote silandeira... Onde estará Silleda? E andamos xa mais en silencio. A noite, nin quente nin fresca, mais o suor cola y-escorrega pol-o lombo, e molla a tea do morral que vai pegada á chaqueta. Tropezamos con pedras. Imos cansos.

O Feixóo, Otero Pedrayo e mais eu, parámonos a roer un pouco chicolate, e a descansar un anaquiño. Pouco tempo estivemos parados; cando de novo andivemos, non vimos nin rastro do Risco e do Sánchez. Chamámoslos primeiro, logo berramos, sen resultado. Temzinos por eles, coidando que se perderan, e apretamol-o paso. Chegamos a unha gran rentá, unha perspeitiva versallesca, entre dúas ringlas de outos albres. Á esquerda hai o valado novo de pedra con postes de unha gran finca. Camiño longo, longo, longo.... Logo torce, e outra rentá igoal. Andamos e andamos, e semella que non saímos dún sitio. O cabo, teatral da perspeitiva de Versailles alóngase, afastándose de nós mais cada vegada...

Por fin, a poder de moito andar, óllase aló no fondo unha luz brillante, eléctrica con seguranza. Andamos, e pasamos diante de un pau con luz como os da vía do trén.

Alá lonxe hai outra. Andamos. Cruzamos un camiño imitante a un paso nivel. Parez que imos chegare a unha estación do trén. Andamos e andamos. Por fin estamos en Silleda; alá está a estrada de Ourense. Chegamos a ela e atopamos ao Sánchez e o Risco, sentados n-un banco de pau e ferro diante de unha casa. Nós

sentámonos tamén. Descanso que ben merecemos dimpois de seis legoas de camiño.

É a unha da madrugada.

Inda non tiñan de ficar eisi as emocións de esta etapa, faltaba o pior: en Silleda todo estaba pechado, e nós non sabíamos onde estaban as pousadas. Petamos en dúas portas sen resultado, ata no Consistorio, no baixo, onde está o telégrafo, que estaba aceso dentro. Por fin pasou un camiión carregado de pelexos de viño, e un patrón non moi vello, que era o dono, ofreceuse moito e aínda nos dixo que nos levaba á súa casa, a dous kilómetros de alí indo pra Sant'Yago, onde pol-o menos, según nos dixo, atoparíamos herba pra nos deitar, e sinon o pasábamos mais ben pasábamolo mais mal. O bon do arrieiro que trocou o carromato pol-o camiión, foi a nosa providencia pois foi con nosco de un lado pra outro

en búsqueda de pousada. En dúas casas nos deixeron que non tiñan sitio, non sabemos si de certo ou por medo ás «pirritas» que levábamos... De aquela o noso home dixo que íamos á casa de Trabazo e que si alí non nos collían, nos levaba á súa casa, porque -decía il- «Eu non sei quen son, mais sexan quen sexan, mais ladrós que a min non han ser».

Gracias a il tivemos pousada e cea na casa de Trabazo. Ceamos abaixo na mesa dos arrieiros. Logo fúmonos dormir, mais non había sinon dúas camas e un xergón que deitaron no chan e de xeito que catro tivemos que durmir aparelados.

Inda cargamos de novo os chasis das máquinas, e logo cansos e verdadeiramente molidos, dormimos coma lirós até meia mañá do outro día.

(Continuaráse)

A L E N T O S D E F O R A

OS GALEGOS EMIGRADOS

NOVAMENTE imos dar conta aos nosos lectores da intensa labor que, para ben da Patria, veñen realizando os nosos irmans no desterro amostrando ante os alleos a nosa situación.

De Corrientes (República Arxentina) acabamos de recibir a *folla galeguista* «Lar Galicián» na que colaboran d'un xeito ben patriótico un bon falo de galegos residentes n-aquela provincia americana baixo, a dirección de doña Valvanera I. de Malvárez, outra dona emigrada na que, coma na nosa colaboradora Corona González, a ausencia do país fixo que no seu corazón feminino enraizase fortemente o amor á Patria escravizada.

Os nazonalistas da Habana tamén continúan cheos de azos a súa empresa de galeguización, dos nosos compatriotas espallados por toda a Illa e no ano que hoxe comenza inda ha ser maior a súa actividade impulsados pol-o entusiasmo do Conselleiro primeiro d'aquela «Irmandade Nazonalista» Ramiro Alonso que se atopa na Terra saturando o seu espírito, xa de

seu rebelde e inquedo, de santa indignación contra os feitos que a triste realidade lle amosira.

Nós que cando tivemol-a ledicia de conversar con él longamente encol das nosas cousas poidemos apreciar os seus grandes conhecimentos da nosa historia e a súa sólida cultura, agardamos que o seu viaxe ha rendir grande proveito á nosa causa cando regrese a Cuba.

En Bós Aires siguen os irmans de «Céltiga» loitando por impoñer na conciencia dos galegos o concepto da propia personalidade e afincando na intelectualidade arxentina o coñecemento da nosa cultura racial.

Un dos moitos resultados da xestión dos *céltigos* é a «Semana Galega» que ven de celebrarse nos días comprendidos entre o 17 e 26 de Nadal, en conmemoración do aforcamento de Pedro Pardo de Cela e organizado pol-a Federación de Sociedades Galegas que está formada, como xa dixemos n-outros números,

por total-as entidades galegas radicadas na gran urbe bonacrense, que non teñen por fin empoleirar os parvos aproveitados, ou facerlle perder o creto ás nosas paisanas nos ¿festivales? que celebran.

Durante esta «Semana Galega» que foi anunciada por medio do xurdio manifesto que publicamos ao finar istas notas, realizáronse os seguintes actos: publicazón d'un número extraordinario do «Despertar Gallego», homenaxe ao Mariscal, visita ao Centro Galego e saúdo ás súas autoridades, tres festas típicas

de Galicia, cinco conferencias no local social, festa infantil, ousequios aos estabrecimentos benéficos e penitenciarios, etc., etc.

Por canto deixamos dito ben se decatarán os nosos amigos da cantidade de fé que impulsa aos emigrados ao realizar tantos esforzos pola redenzón patria, quitando carlos as súas necesidades e tempo ao seu descanso.

Agora compre que os que estamos eiquí na Patria correspondamos coa nosa actuación patriótica aos degaros dos nosos irmans de fora.
¡Terra a nosa!

S E M A N A G A L E G A

Velahí catro ideas que han facer comprender a propios i-estranos o alcance verdadeiro da celebración da «Semana Galega».

ESTADO ACTUAL DO PROCESO HISTÓRICO DE GALICIA

É un feito innegabre que o asoballamento de Galicia por xentes alleas non sofocan o sentimento da propia persoalidade, sinon que, pola contra, este sentimento, conxénito na nosa raza, foi invariabilmente, e en todo momento, o fogo íntimo que modelou a i-alma galega alimentado por ese profundo amor á terra que tan logo consume coa morriña, ou exalta até chegar a arrincarlle á lírica os mais subrimos acentos.

Pero a iste sentimento da nosa nacionalidade, a iste sentimento de consubstanciación do home coa terra en que naceu, tan vivo tan perenne, tan imborrable en todo galego, e que de cote fixo modular aos nosos poetas isas místicas notas que ao repercutir en todol-os ámbitos, o mesmo propios que extranos, acenden en cada peito un volcán e fan brotar un dobre manantial en cada rostro; a iste sentimento, como o seu natural e sazonado froito, acompañalle hoxe un intenso movemento cultural, político e social; movemento orgánico que encarna en toda unha serie de institucións, na que, baixo o estímulo do mais fervoroso entusiasmo estúdiáanse, depuran e propulsan todol-os valores raciales, tendo conquistado xa que Galicia destaque a súa persoalidade artística e literaria no concerto das nazons cultas,

e loitando con fé crecente por conquistarlle os atributos da súa soberanía económica, administrativa, social e política dentro da federación de pobos ibéricos, que, por histórica fatalidad, terá de reemplazar mais tarde ou mais cedo, á absurda unidade presente, tan odiosa e estéril como grata e fecunda promete ser aquela.

A iste esforzo propulsor da nosa vida nazonal sumámonos os emigrados en forma individual e colectiva, creando asociazóns, editando revistas e xornaes e unindo en mil formas distintas o caudal das nosas enerxias e dos irmans que no chan natal, labouran na persecución do ideal común. A Federación de Sociedades Galegas é a mais outa expresión de iste esforzo sistemático dos emigrados por que Galicia recobre plenamente a súa persoalidade e vexa cumpridol-os seus propios designios.

O CONTIDO DO MOVIMENTO NAZONALISTA GALEGO

Aparte das espricazóns d'orde político administrativo e do seu fundamental contido artístico e literario, o nazonalismo galego encerra todo un mundo de inquietudes espirituales: insanciable sede de investigar e coñecer, impaciencia por camiñar ao encontro do porvir a fin de descubrir hourizontes mais belos e mais humans; ansia de rémovel-os escombros do pasado para buscar nas ensinanzas da historia as bases sólidas da edificación futura; vivo degaro por anudar lazos de solidariedade e cooperación, libremente concertados cos demais pobos da Iberia, aos que se considera

como irmans d'infortunio, sin que se sinta car'a eles xenreiras nin resentimentos; irresistible impulso por achegarse aos pobos ibero-americanos cuio ambiente de liberdade e democráticas institucións deséxanse compartir e, finalmente, coma a mais codiciada de todas as conquistas, un ambiente de recíproca tolerancia no que cada intelixencia poida rematal-o vó cara a todol-os horizontes sin a menor soma d'obstáculo que nin siquera intente opoñerlle a dificultade mais leve e onde cada conciencia sexa inviolable santuario que reciba perennemente o tributo d'un respeto tan universal coma acrisolado.

O IDIOMA GALEGO

Entre as valores cuio florecimento caracteriza o movemento nazonalista galego, figura en primeira liña o propio idioma, considerado con xustiza como o atributo esencial da nosa raza, xa que non soio é el o único instrumento capaz d'expresar a poesía da nosa paisaxe e as nosas íntimas emocións, sinon que constitúe - e isto é o que mais importa - a síntese espiritual de Galicia; *O idioma galego e o subprime alumeamento que resulta da unión mística da Raza coa Terra*. Mais ista xustificada preferencia pol-o noso idioma natural, non exclúe en maneira algunha o cultivo d'outros idiomas que coma o castelán e o portugués, teñen para nós a inmensa valor de sel-os dous vínculos que unen en comunión espíritoal a todol-os pobos da Iberia e de Ibero-América.

AFIRMAZÓN NAZONALISTA

A celebración da «Semana Galega» é, diante todo, un acto de afirmazón do nazonalismo, cuia orixe e contido deixamos precisado.

Na dórosa efemérides que lembra o momento no que as nosas derradeiras liberdades nazonales son enterradas na fosa de Pedro Pardo de Cela, despois de recibir de iste o tributo da súa vida, n-ista da a de loito nazonal, a Federación de Sociedades Galegas quere pasar revista ao caudal de forzas e valores que vai creando o movemento nazonalista para cando sexa chegado o día de erguel-a lousa que cobre os restos do héroe e entregal-as suas cinzas o vento para que as esparexa por toda a Galicia coma semente de liberdade. E a nosa Federación quere que ista revista se faga á faz do mundo, e non coma un acto de vana ostentazón, senon coma unha afirmazón rotunda, formulada en nome do movemento nazonalista galego, da súa inquebrantabse vountade de SER.

O Comité Executivo da Semana galega

Nadal, 1926.

MARXINALES

SIN dúbida cando Grandmontagne falou de Colón, daballe voltas na cabeza o vello proverbio de catalán con botas y gallego con mando... proverbio que dito sexa de pasada parecémz un de tantos obsequios da munificencia Castelá.

Quizais que si Colón houbera descuberto o Carballiño ou Fonsagrada, cheo de soberbia tería estabrecido un cacicato. Pero na descuberta da América, hay que ter en conta o factor da *distancia*. E así eu baso a afirmazón de que Colón foi galego, nos mesmos feitos en que Grandmontagne a sua negativa.

Colón, de calquera nazonalidade do mundo, houbera fundado un reinado ou un Imperio e endexamais, se lembraría da sua Terra.

Galego, foi, como folla levada do vento, xoguet das duas forzas contrarias que loitan a colio na nosa alma.

O desexo de partir

A morriña que nos fai tornar.

E el foi; e tornou; e volveu a ir.

Sempre levado das duas forzas iguais e contrarias que moitas veces fixeronme sufrir, mentras a silueta d'un trasatlántico esvaiase na lonxanía do mar.

**

Andan a opinar e a dar nomes para os postos rexionás, correspondentes a Galicia na Academia Española.

A min, me non interesa a Academia Española. Con cooficialidade ou sin cooficialidade o Galego será sempre o idioma glorioso d'un pobo. E como argumento, a reforma da Academia soio sirve pra convencer aos pobres de espírito que precisan d'unha *verdade oficial*.

¿Que quen sirve pra representar dinamente a Galicia na Academia Española?

- Moitos.

¿Que quen debe represental-a?

- Ninguén

**

Iste D Ramón «el de las barbas de chivo» fala da escravitude galega. E atopa que a postura mais cómoda é a de renegado. Ainda que isto non me extrana xa que fai moito tempo tén renegado da fala.

Mais non pode falar de escravitude quen camiña agarrado á fraseira do carro trunfal; quen entrou a saco na lingua vernácula para ofrendar o tesouro das verbas con xesto malicioso de enganabobos, facendo pasar por castelán clásico o que é galego corrente.

Moi cómoda postura a de renegado en don Ramón «El de las barbas de Chivo». E xa vou pensando que tén de chivo algo mais que as barbas.

FRANCISCO ABELAIRA

LEMBRANZA DOS LOITADORES

A D I C A C I O N

Adícolle á mocidade da nosa ridente e fermosa serra, istes homildosos artigos meus; unhas novas follas literarias - e non de valimento -, que eiquí veredes hoxe cal feixe de cautiivas froles, espalladas pol-a brancura d'eias.

Foron sinxelamente saíndo do meu corazón; e donas elas do meu espírito, samente levan de bon canto dos nosos ideás conteñen, co' as lembranzas querendosas da vida dos Loitadores.

Eu ben quixen, e quero ainda, ter folgar pra adicarlle cousiñas millores, pra donarlle ideas de sona e de proveito a esta nova xuventude de agora.

Dios diante, eu tamén farei folliñas adicadas ás xuventudes do porvir, pois n-elas soño de cote ollar eu a fonda e forte fiducia da redención galega.

Cavilo que nos fai falla crear unha literatura relixiosa, fundamente galega.

A literatura nosa tén de se faguer unha de cote mantida encosta - das novas enxebrezas, dos alentos novos -, xa que xurdiron os pobos pra se soste dos ideás que gardan na sua y-alma, e son tesouros.

E creio que dende a infancia convén vir sostendo, paseniño a espiritualidade da nosa terra meigosa, pra que os puxantes leutores fagan sentil-as belezas da doce lingua galega, fala dina de sere ben falada denda curta idade dos raparigos nosos.

Temos que oute, c'os pirmeiros vóos dos rapaciños, unhas agarimosas e cobizantes arelas de espartamento rexional.

É mester non deixar, das mentes nin das mans, as ideás y-os traballiños que fagan un mundo moral pr'os que veñen á vida de loita. Levádeos poi-os sendeiros da beleza. Eles topen axuda millorada nos noviños volumes que lles adiquedes.

O camiño aberto xa pódevos moito ben conquistar dos corazóns d'ises cativos cidadans os meniños lectores das vosas fermosiñas follas.

Os ensiños dos homes xenerosos outerán belos froitos e, cos anos, ollaráse erqueita e ditosa por eles a y-alma entristurada e duzosa da Patria Galega.

Rexurdan a loitar de iste xeito cantos homes de talentos e de fondos amores galegos temos nós.

¡A traballar de cote pol-a literatura do noso país, n-unha nova e lediciosa xeitura de enxebreza patriótica!

Imos ao frolecimento e ao adiantamento das letras galegas, qu'é, cal o dito sinxelo d'un espírito loitador, coma se dixésemos:

Imos ao brillante e maxestoso porvir da nosa NAI GALICIA!

A B R I G A N C I A

O nome de BRIGANCIA, ven da deidade céltiga eisi nomeada.

Os antigos poboadores da nosa terra déronlle iste nome ao porto, campías e montanas costeiras da Cruña. A Cruña tamén é nome de orixen céltigo.

BRIGANCIA foi a benfeitora dos traballadores. Tiñan-a por Divinidade os fundidores metalúrxicos e cantos viñeran a ela pra se lucrar das riquezas que contiña o chan, terras adrento.

A BRIGANCIA, ou a Cruña de entón, adiquirira moiliña sona pol-o admirabile porto.

Antigamente, os fenicios e cartaxinexes tivérano por PORTUS MAGNUS, derradeiro nome que foi levado pol-o noso porto sen desmedrar dende seu orixen

Coa vida dos romans foise perdendo moito nos trafegos do mar, e hastra eles destruíron as riquezas dos fenicios e cartaxineses, coma contan os nosos enxebres mestres.

A BRIGANCIA, pois, tivo os seus millores séculos cando fenicios e cartaxineses traficaban arribando ao noso porto, onde facían xuntanza de metais e outros cobizosos ouxeiros de terras outas e chans.

A Irlanda e mail-a Escocia, poboadas pol-os nosos irmanos os célligos, conquerrían os froilos das mais lautas terras dos seus eidos, que logo nos veleiros viñan a pousalos ao porto da Cruña pra os novos traiegos dos da banda de BRIGANCIA.

Pronde queira xurdía entón unha grandal cobiza pol-as minas, chegando a miudo preto das costas cruñesas os moitos galeós que traugan xentes das mais alongadas terras.

Mantíñase un comercio cheio de ventaxosos adequirires, e frolecente o porto de BRIGANCIA, milloraba c'oas arelas congueridoras d'aqueles espritos que voadores, chegaban cabo do seu seo esculcando de cote afervoados.

Nosa máxica terra, non sintira endexamais por riba d'ela renovos de pés e mans coma n'aqueles dourados tempos de tesouros achados e de brillantes trafegos.

Mais, foille vindo pouquiño a pouco unha decadenza tan magoadorosa que ninguén, despois de moitos anos de brillantez, a conocera cando os romanos viñeron coma donos a desfacer feitas colonias, destruindo podrosas fontes de riquezas.

Crebadas isas fontes e cubertas suas covas, os eidos dos célligos deixaron de ter sona proveitosa.

Os boligantes, cansos e famentos chegaron despois.

Os barudos, os fortes traballadores non.

Istes nosos tempos rocordan e fan relembra aqueles outros da boa vida de BRIGANCIA.

Hoxe temos moi cavilosos a vida nova do chan cruñes.

Ista feitiçeira Cruña ten unha porta d'ouro no seu porto. E fai moita falla o limpamente d'ela, pra que seia mais fermosa e mais ridente.

Nosa BRIGANCIA conta d'un aer decadentoso. Os vinte anos de perda de movemento e os catro mais de quedamento pol-a guerra da Europa, c'os d'unha paz cheia de bulras e remendos, fixeron o porto cruñes un deserto, inda que tén na sua cidade seu bon oásis.

Agora, cando se move nosa pruma por él e por ela, comenza de novo o tráfico maior, e chegan moitos vapores, de pasaxe galego, das Américas; cheos, moi cheos de xentes da nosa raza que veñen, arelosas de ollar canto de bon ten istes hoxe enfeitizados eidos de Galicia.

Coido que voltan tamén, despois de moitos seculos fora dos seus amados currunchos, os barudos celtas que deron nome a BRIGANCIA.

¡Seian eles, pol-a patria, cal aqueles fortes irmans!

Os bos fillos da Cruña teñen unha maravillosa obriga que compre.

A de facer, coma dixo Victor Hugo, espritos. Espritos cruñeses que loiten, dígovos eu, pol-a milloranza da terra da Cruña.

Creio, pol-o que podo ollar, que fuxiron da nosa terra nai, os descendentes virtuosos dos pobos anterios, os xigantes construeiros d'un Edén.

Rexurdan, os nosos Mestres, pra loitar pol-os bens da raza célliga e móvanse as xeneracións dos namorados das costumes agrícolas do noso país.

¡Pol-a bandeira de BRIGANCIA!

¡E pol-a do porto! Cos novos traballos a facer, o Muelle de Trasatlánticos e o Muro e Terrapienado de San Diego, obras de quince millós de pesetas, comenza unha vida de positivos bens, que fai falla non deixar das mans pra nosa mellor vitalidade portuaria.

X. FERNÁNDEZ MERINO

Dr. MOSTEIRO

MÉDICO ODONTÓLOGO

Medicina e Ciruxía da boca

Electricidade :-: Rayos X

A CLINICA DENTAL MAIS COMPRETA

DE GALICIA

SÁNCHEZ BREGUA, 5 - 1.º

A CRUÑA

LECTURAS

O XARDIN DO CASTELO DE VIDRE.

por ALVARO MARIA DE LAS CASAS.

Aceleición mensual de noveliñas que LAR vén publicando arrequecese a cada número con orixinas de intrés. Así o que agora publica no número 28, un breve traballo en prosa escollida de Alvaro María de las Casas, rapaz de gran valimento e xa loubado escritor, continúa a tradizón e amóstranos un xeito de literatura excelente e delicada fineza que téñ o aspecto d'un poemina ben trazado e concebido.

Alvaro María de las Casas téñ de colleitar con «O xardín do castelo de Vidre» un loureiro para o nome de bon escritor e meresce polo seu traballo unha cordial embora que somos os primeiros en lle testemuñar.

LAR, cuio nome xa consagrado pol-a patriótica labourea que está facendo, é unha gloria da nosa terra e quizais o mais grande elemento do actual rexurdimento da literatura galega, vai afinando a súa vida e despertando fondo intrés as súas producións que todol-os galegos deben acadar, apoitando así o seu gran de aréa ao intrésante florecimento galego da hora actual.

HOSTIA, por ARMANDO COTARELO.

Un novo libro galego acábase de poñer á venda e con él continúa o Seminario de Estudos Galegos de Santiago dándonos a coñecer os traballos que obran no seu poder e a imprensa LAR lanzando ao mercado constantemente novos libros a cal mais intrésante.

O que agora nos ocupa é un traballo, fantasía tráxico histórica, titúlao o seu autor, encol do heresiarca galego Priscilián.

É o seu autor o coñecido e admirado literato Armando Cotarelo Valledor. Somentes hasta agora tiñase falado de Priscilián en traballos de pouca extensión e foi precisamente Cotarelo quen d'un xeito que meresce gabanzas adicouse a nos dar a coñecer a personalidade intrésantísima de Priscilián que se adiantou en varios séculos co'a súa doutrina ao Lutero alemán. Viviu Priscilián n-un momento en que homes nados en Galicia exercían a hexemonía política e social do mundo de entón. Priscilián, Teodosio emperador e o xefe da eirexa católica eran galegos.

Cotarelo en «Hostia», que así titúlase o libro de que estamos falando, fai, servíndose para elo de «Escritos» de Priscilián, Aulas do Concilio de Zaragoza, «Hino» de Arxirio, Cartas de San Xerónimo, Comminitorio de Orosio e San Agustín, Crónica de Sulpicio Severo e Crónica de San Próspero de Aquitania e traballos encol de Priscilián feitos por Xirves, López Ferreiro, Menéndez Pelayo, Paret e Balat, unha exaltación, basada n-un momento da

sua vida, da pureza e do ideal do célebre galego. É cando Priscilián vai a ser morto por orde superior e a aición do pasaxe desenróla-se no carce de Treveris no ano 385.

Fondamente intrésante resulta este libro por se referir a algo que nos importa aos galegos e porque encol d'elo non se tiña escrito nada no noso idioma. Da literatura e da persoalidade de Cotarelo non compre falar pois goza d'un nome envexabre. O mesmo en castelán no que téñ escrito libros de fonda importancia que en galego no que xa leva publicado varios de indiscutible valor.

Compre adicarlle unha felicitación agarimosa por esta nova produción súa que dá gran valimento ás letras galegas e tamén ao Seminario que continúa a formidabre labor galega que iniciou co'a súa creación. «Hostia» cuio prezo non pode ser mais pequeno pois véndese somentes a seis réas, terá de se vender moito e conquistar un gran éxito.

Igualmente LAR meresce un novo aprauso pol-a imprentación d'este novo libro que pecha a súa formidabre labor d'este ano preparándose xa para comenazar no que vén a nos dar novos libros entre eles un Dicionario galego castelán e castelán galego que xa ven imprentando.

ENCOL DO CENTENARIO DE GOYA

Con un atento E. A. M. do segredario xeneral da xunta organizadora do Centenario a Goya en Zaragoza temos recibido primorosamente editados catro das conferencias realizadas con tal motivo na capital de Aragón.

Son os temas e os autores os seguintes:

«Porque Goya pintó como pintó», por Ricardo del Arco; «Goya y la fiesta de toros», por Ramón Lacadena; «Goya pintor de Historia», por Anselmo Gascón e «Don Francisco el de los toros», por Ventura Bagües.

Como se deixa ollar pol-os títuos son catro temas disíntos onde os conferenciantes con un carño e acerto grandes estudan outros aspectos da vida e da obra inmorredoiro do gran D. Francisco de Goya cuio nome enche co seu exprendor o ceo da arte hespañola do século XIX.

«El Sol» de Madrid propuxera a celebración do centenario na capital da Hespaña, a pesar da súa sempre acusada mania centralizadora e acaparadora dos valores rexionás e a pesar de se tratar de quen como Goya fixo unha obra tan Hespañola, ninguén recolleu a a idea e foi Zaragoza capital da patria verdadeira do gran pintor quen celebrou con exprendor e acerto grandes estos aitos de cultura xurdia que dan aos organizadores e ao pobo que non esquecen unha das maiores glorias, uu título envexabre de pobo culto e amante dos seus homes de valer.

E foi como aragonés de nacemento e de corazón porque Aragón celebrou con tanto entusiasmo o centenario de Goya. Así nas catro conferencias que temos recibido os conferenciantes amosiran un laudatorio desexo, confirmado preneamente, de presentar a Goya como aragonés puro e amante da súa terra chegando Ricardo del Arco a afirmar que Goya pintou como pintou por ser aragonés.

Limos con fondo agrado as catro conferencias e agardamos recibir o resto das pronunciadas que farán unha intresante colección da

persoalidade esgrevia de D. Francisco de Goya.

O noso agradecemento fondo pol-o envío dos folletos e un entusiasta aprauso aos organizadores de aitos de tan fonda cultura que dicen moi outo do caraiier e persoalidade dos pobe s

A UNS OLLOS

*Malia os oliños que miran
e o que cobizan non ven;
mália os beizos que suspiran
sin que os escoite ninguén.*

CABANILLAS

*Ollos meigos, trubadores,
anacos do azur do ceo,
onde pra min a treizón
seu mouro niño tén feito;
¡quén pudera ollarvos, quén
coma vos, só con desprezo!
Mais non, que eu ¡ai! prendinme
da vosa meiguice un tempo,
cando soio eras cariño
pra min, amor, embeleso;
cando en vós somente achaba
da paixón miña o refrexo.*

*Ollos meigos, trubadores,
anacos do azur do ceo,
onde a treizón e a falsía
apousan e tén seu séo;
anque meu tormento sodes,
vosas miradas eu prego,
¡que eu amo a vosa treizón!
¡que eu amo o voso desprezo!*

JOSÉ M. CABADA VÁZQUEZ

Dbre. de 1926.

Imprenta LAR. Rea, 36-1º A Cruña

Fillos de H. Hervada

Casa fundada en 1865

A CRUÑA

FERRETERIA, QUINCALLA,
MUEBLES, MAQUINAS, PE-
DRAS FRANCESAS PARA
MUÑOS, ETC. ETC.

Grandes Almacés de Tecidos
NUEVO MUNDO

Sección de Sastrería e confeccións

Inmenso surtido en panos da
Rexión e Extranxeiro. Confe-
ciónanse toda cras de prendas
para mulleres homes e-nenos

San Andrés, 41 e 43—Teléfono 255

A CRUÑA

Efectos Navales

de

FERRER E COMPAÑIA - SUCEORES

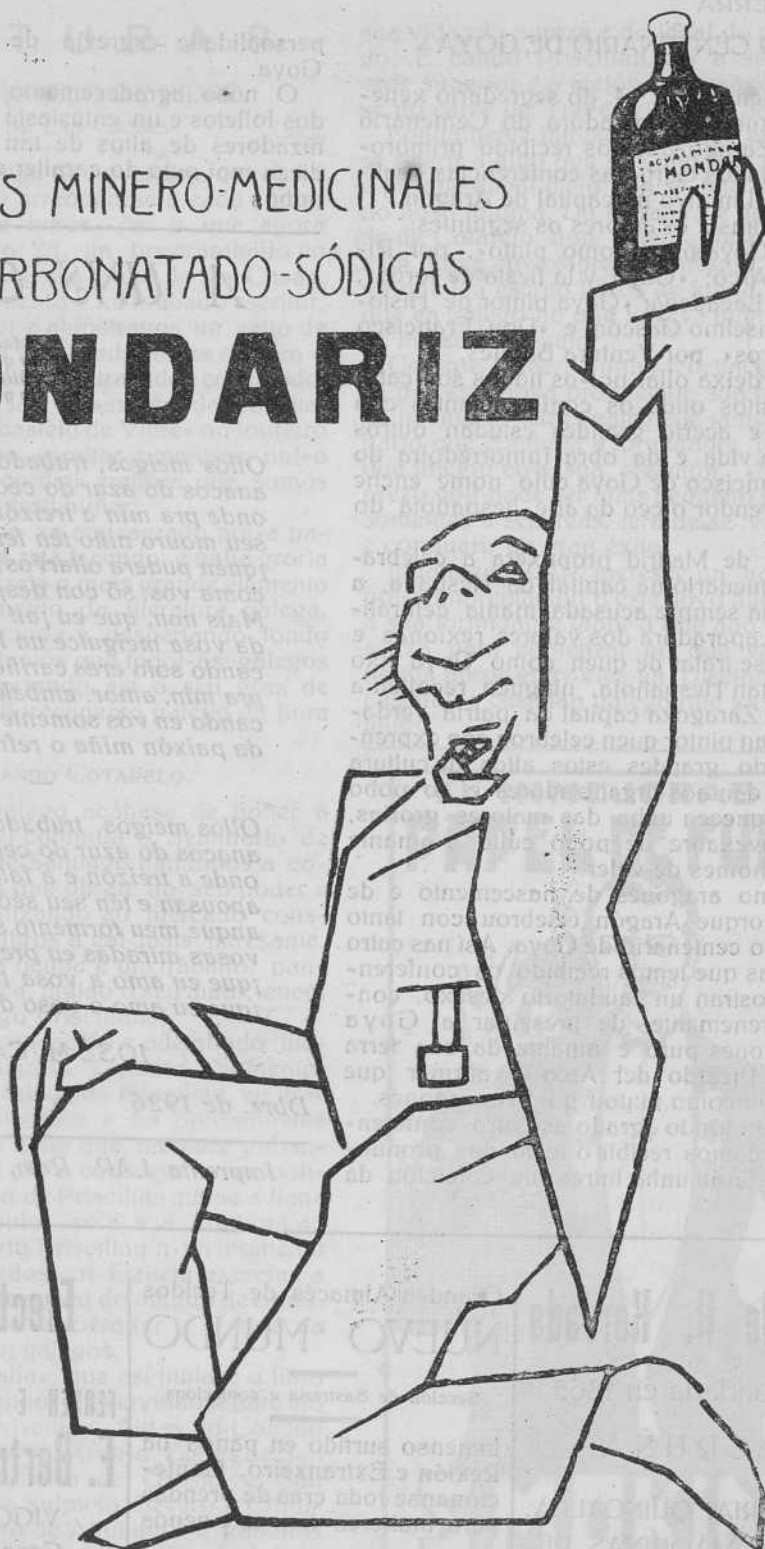
F. Bertrán e Mirambell

VIGO E A CRUÑA

Casa fundada en 1868

Artigos xenerás para equipo da Maritia
militar vapores, barcos de vela
e pescadores

AGUAS MINERO-MEDICINALES
BICARBONATADO-SÓDICAS
MONDARIZ

Gran Hotel Balneario con todas as comodidades e adiantes modernos
Proprietarios: FILLOS DE PEINADOR
MONDARIZ (Pontevedra)